

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 8 listopada 1982 r.

w sprawie zasad, składu i trybu powoływania komisji dyscyplinarnych, trybu powoływania rzeczników dyscyplinarnych oraz zasad i trybu postępowania przed komisjami dyscyplinarnymi w urzędach państwowych.

Na podstawie art. 36 ust. 7 ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. Nr 31, poz. 214) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1**Przepisy ogólne.**

§ 1. Do orzekania w sprawach kar dyscyplinarnych za naruszenie obowiązków pracowniczych przez mianowanych urzędników państwowych, zwanych dalej „urzędnikami”, właściwe są komisje dyscyplinarne I i II instancji, zwane dalej „komisjami”.

§ 2. 1. Członkowie komisji są w zakresie orzekania niezawisli i podlegają tylko ustawom.

2. Komisje nie są związane orzeczeniami lub decyzjami organów administracyjnych.

§ 3. 1. Wszczęcie postępowania przez inny organ, jak też wynik postępowania przeprowadzonego przed innym organem nie stanowią przeszkody do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko urzędnikowi o ten sam czyn.

2. Jeżeli z powodu tego samego czynu zostało wszczęte przeciwko urzędnikowi postępowanie karne lub postępowanie w sprawach o wykroczenia, komisja może zawiesić postępowanie dyscyplinarne do czasu zakończenia postępowania karnego lub w sprawach o wykroczenia. Komisja może w każdej chwili podjąć zawieszony postępowanie dyscyplinarne.

§ 4. W razie śmierci obwinionego urzędnika toczące się postępowanie dyscyplinarne podlega umorzeniu. Jeśli jednak małżonek, krewny w linii prostej lub rodzeństwo zgłoszą wniosek o podjęcie umorzonego postępowania, komisja podejmuje na nowo umorzone postępowanie z udziałem ustanowionego przez wnioskodawców obrońcy lub obrońcy z urzędu ustanowionego przez przewodniczącego komisji.

§ 5. Członek komisji, rzecznik dyscyplinarny, obwiniony, jego obrońca, świadek i inna osoba wezwana przez komisję na rozprawę zachowuje prawo do wynagrodzenia za czas niewykonywania pracy z tego powodu, a także zwrot kosztów przejazdu.

Rozdział 2**Skład i tryb powoływania komisji.**

§ 6. 1. Liczbę członków komisji ustala kierownik urzędu, który komisję powołał. Liczba członków komisji powinna być taka, aby zapewniała sprawne rozpatrywanie spraw i umożliwiała powołanie co najmniej dwóch kompletów orzekających.

2. W razie zmniejszenia się składu komisji należy dokonać jej uzupełnienia w trybie przewidzianym do po-

woływania członków komisji. Mandat nowego członka komisji wygasa z upływem jej kadencji; jest on jednak obowiązany pełnić swoje obowiązki do czasu powołania nowej komisji.

3. Przewodniczący komisji kieruje pracą komisji, a w szczególności:

- 1) zaznajamia się ze sprawą wpływającą do komisji i wyznacza terminy posiedzeń,
- 2) ustala składy kompletów orzekających oraz wyznacza spośród swoich zastępców przewodniczącego kompletu orzekającego, jeżeli sam nie przewodniczy kompletowi,
- 3) zapewnia szybki i sprawny przebieg postępowania dyscyplinarnego.

§ 7. 1. Można być członkiem tylko jednej komisji.

2. Członek komisji wykonuje swoje obowiązki bez dodatkowego wynagrodzenia z tego tytułu.

§ 8. 1. W czasie toczącego się postępowania karnego lub dyscyplinarnego przeciwko członkowi komisji nie może on pełnić obowiązków członka komisji.

2. W razie gdy postępowanie karne lub dyscyplinarne zakończy się prawomocnym orzeczeniem skazującym, członek komisji traci mandat.

3. Utrata mandatu następuje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia.

§ 9. 1. Komisja rozpoznaje sprawy w zespołach trzyosobowych. Przewodniczącym zespołu orzekającego jest przewodniczący komisji lub jego zastępca. Członków zespołu orzekającego wyznacza przewodniczący komisji.

2. W razie gdy przewodniczący komisji nie może pełnić obowiązków, uprawnienia przewodniczącego przysługują wyznaczonemu przez niego zastępcy.

§ 10. Członkowie komisji w szczególnie uzasadnionych wypadkach mogą być odwołani przed upływem kadencji w trybie, w jakim zostali powołani, za zgodą organu sprawującego nadzór nad danym urzędem. Dotyczy to w szczególności wypadków długotrwałej nieobecności w pracy, urlopu bezpłatnego lub powołania do czynnej służby wojskowej.

§ 11. Mandat członka komisji wygasa przed upływem kadencji w razie rozwiązania z członkiem komisji stosunku pracy.

Rozdział 3**Rzecznik dyscyplinarny.**

§ 12. 1. W celu przeprowadzenia postępowania mającego na celu ustalenie okoliczności naruszenia obowiązków pracowniczych przez urzędnika, kierownik urzędu powołuje rzecznika dyscyplinarnego.

2. Rzecznikiem dyscyplinarnym może być tylko mianowany urzędnik, który przepracował w urzędzie co najmniej 5 lat.

§ 13. 1. Rzecznika dyscyplinarnego powołuje się na okres kadencji komisji.

2. W uzasadnionych wypadkach kierownik urzędu może odwołać rzecznika dyscyplinarnego przed upływem kadencji komisji dyscyplinarnej.

3. Do rzecznika dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy § 7, 8, 11 i 24 ust. 2.

§ 14. 1. W razie gdy rzecznik dyscyplinarny z powodu choroby lub innych ważnych przyczyn nie może czasowo pełnić swej funkcji, kierownik urzędu może powołać spośród mianowanych urzędników inną osobę do wykonania w danej sprawie zadań rzecznika dyscyplinarnego.

2. Do osoby, o której mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rzecznika dyscyplinarnego.

§ 15. 1. Do zadań rzecznika dyscyplinarnego należy w szczególności:

- 1) prowadzenie postępowania wyjaśniającego,
- 2) składanie wniosków o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, jeżeli wyniki postępowania wyjaśniającego to uzasadniają,
- 3) udział w rozprawach,
- 4) wnoszenie odwołań od orzeczeń komisji I instancji.

2. W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego organy państwowe oraz osoby prawne i fizyczne są obowiązane udzielać rzecznikowi dyscyplinarnemu informacji i innych danych niezbędnych do ustalenia okoliczności sprawy.

§ 16. Rzecznik dyscyplinarny jest związany poleceniami kierownika urzędu, który go powołał.

Rozdział 4

Postępowanie wyjaśniające oraz wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

§ 17. W razie powzięcia wiadomości o naruszeniu obowiązku pracowniczego stanowiącego podstawę do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, kierownik urzędu poleca rzecznikowi dyscyplinarnemu przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego w celu ustalenia okoliczności naruszenia obowiązków pracowniczych.

§ 18. 1. W celu ustalenia okoliczności naruszenia obowiązków pracowniczych rzecznik dyscyplinarny może przesłuchiwać świadków i biegłych, jak również przeprowadzać wszelkie inne dowody, konieczne do całkowitego wyjaśnienia sprawy, jeżeli nie są one sprzeczne z prawem.

2. W postępowaniu wyjaśniającym należy umożliwić obwinionemu urzędnikowi złożenie wyjaśnień, a po zakończeniu tego postępowania — zapoznać z treścią zebranych dowodów i umożliwić złożenie dodatkowych wyjaśnień. Obwiniony urzędnik ma prawo zgłosić wniosek o przesłuchanie w postępowaniu wyjaśniającym wskazanych przez niego osób w charakterze świadków.

3. Obwiniony może w postępowaniu dyscyplinarnym korzystać z pomocy obrońcy. Obrońcą może być tylko mianowany urzędnik państwowy.

4. Odmowę złożenia wyjaśnień przez obwinionego ocenia się z uwzględnieniem całokształtu okoliczności sprawy.

§ 19. 1. Rzecznik dyscyplinarny składa kierownikowi urzędu sprawozdanie z wyników postępowania wyjaśniającego z wnioskiem o niewszczywanie postępowania albo o nałożenie kary porządkowej lub skierowanie sprawy do właściwej komisji.

2. Decyzję o skierowaniu sprawy do komisji podejmuje kierownik urzędu.

§ 20. Nie wszczywa się postępowania, a wszczęte umarza, gdy:

- 1) czynu nie popełniono albo popełniony czyn nie zawiera znamion naruszenia obowiązków pracowniczych uzasadniających odpowiedzialność dyscyplinarną,
- 2) obwiniony nie podlega orzecznictwu komisji,
- 3) obwiniony zmarł,
- 4) upłynął termin do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego.

§ 21. Wniosek o rozpatrzenie sprawy przez komisją dyscyplinarną powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko, stanowisko służbowe oraz miejsce zamieszkania obwinionego urzędnika,
- 2) dokładne określenie zarzucanego naruszenia obowiązków pracowniczych, ze wskazaniem czasu i miejsca jego popełnienia,
- 3) proponowany rodzaj kary dyscyplinarnej,
- 4) uzasadnienie wniosku,
- 5) wykaz zawierający imiona, nazwiska, adresy oraz miejsce zatrudnienia świadków, którzy mają być wezwani na rozprawę,
- 6) wykaz innych dowodów.

§ 22. Przewodniczący komisji wyznacza termin rozprawy w ciągu 7 dni od dnia złożenia wniosku o rozpatrzenie sprawy. Termin rozprawy powinien być tak wyznaczony, aby między dniem doręczenia wezwania na rozprawę a dniem rozprawy upłynęło co najmniej 5 dni.

§ 23. W razie gdy wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego nie odpowiada warunkom określonym w § 21, przewodniczący komisji zwraca wniosek rzecznikowi dyscyplinarnemu w celu uzupełnienia braków.

§ 24. 1. Przewodniczący komisji wyznacza komplet orzekający.

2. W skład kompletu orzekającego nie może wchodzić osoba, która:

- 1) jest świadkiem w tej samej sprawie,
- 2) była lub pozostaje z obwinionym w sporze sądowym,
- 3) pozostaje z obwinionym w powinowactwie w linii prostej,
- 4) jest małżonkiem lub krewnym obwinionego w linii prostej albo krewnym w linii bocznej do trzeciego stopnia,
- 5) pozostaje w służbowej zależności od obwinionego,
- 6) jest przełożonym obwinionego.

Członek kompletu orzekającego podlegający wyłączeniu zawiadamia o tym przewodniczącego komisji i wstrzymuje się od udziału w sprawie.

3. Członek kompletu orzekającego może być wyłączony na uzasadniony wniosek rzecznika dyscyplinarnego lub obwinionego. O wyłączeniu decyduje przewodniczący komisji.

§ 25. Komisja orzeka na podstawie materiału dowodowego ujawnionego na rozprawie.

Rozdział 5

Postępowanie dyscyplinarne w I Instancji.

§ 26. 1. Przewodniczący komisji wzywa do stawienia się na rozprawę obwinionego i rzecznika dyscyplinarnego, a w razie potrzeby — świadków i inne osoby.

2. Obwinionemu doręcza się wraz z wezwaniem, o którym mowa w ust. 1, listę członków kompletu orzekającego oraz poucza się go o uprawieniu do korzystania z pomocy obrońcy, prawie przeglądania akt i sporządzania notatek oraz składania wniosków o uzupełnienie dowodów w sprawie.

§ 27. W razie gdy obwiniony występuje bez obrońcy, przewodniczący komisji może wyznaczyć obrońcę z urzędu, jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają.

§ 28. 1. Wezwanie na rozprawę stron, świadków i innych osób może nastąpić na piśmie lub w inny sposób, który przewodniczący komisji uzna za niezbędny do szybkiego załatwienia sprawy.

2. Wezwanie, o którym mowa w ust. 1, należy doręczyć co najmniej na 5 dni przed wyznaczonym terminem rozprawy. W razie niezachowania tego terminu rozprawa na wniosek obwinionego ulega odroczeniu.

§ 29. 1. Rozprawa jest jawna dla mianowanych urzędników państwowych.

2. Przewodniczący kompletu orzekającego może wyłączyć jawność całości lub części rozprawy na wniosek stron albo w razie gdy jawność rozprawy mogłaby ujawnić tajemnicę państwową lub służbową.

§ 30. Nie usprawiedliwione niestawiennictwo obwinionego na rozprawę nie stanowi przeszkody do rozpoznania sprawy.

§ 31. Przewodniczący kompletu orzekającego otwiera, prowadzi i zamyka rozprawę.

§ 32. Komplet orzekający jest obowiązany dążyć do wszechstronnego zbadania sprawy i wyjaśnienia istotnych okoliczności. W tym celu można dopuszczać wszelkie dowody, nawet nie powołane przez strony.

§ 33. 1. Komplet orzekający rozstrzyga sprawę po dokładnym ustaleniu stanu faktycznego, na podstawie swobodnej oceny dowodów.

2. Komplet orzekający jest obowiązany zapewnić stronom możliwość składania wyjaśnień i wniosków w sprawie oraz umożliwić im zadawanie pytań, a także wypowiedzanie się co do wniosków strony przeciwnej i zebranych w sprawie dowodów.

§ 34. 1. Odroczenie rozprawy może nastąpić jedynie z ważnych powodów.

2. Rozprawa ulega odroczeniu w razie niestawienia się strony, której wezwanie nie zostało doręczone, lub w razie usprawiedliwionego niestawiennictwa obwinionego.

§ 35. Z przebiegu rozprawy sporządza się protokół, który podpisują przewodniczący kompletu orzekającego i protokolant.

§ 36. 1. Po otworzeniu rozprawy przewodniczący kompletu orzekającego sprawdza obecność osób wezwa-

nych i poleca świadkom udanie się do osobnego pomieszczenia. Następnie wzywa rzecznika dyscyplinarnego do odczytania wniosku o rozpatrzenie sprawy, a po odczytaniu wniosku zapytuje obwinionego, czy przyznaje się do winy oraz czy i jakie zamierza złożyć wyjaśnienia.

2. Przewodniczący kompletu orzekającego wzywa również rzecznika dyscyplinarnego do złożenia dodatkowych wyjaśnień, a następnie w miarę potrzeby przesłuchuje się świadków, bada dokumenty lub przeprowadza inne dowody.

§ 37. Jeżeli okaże się, że zachodzą istotne braki w materiale dowodowym zebrany w toku postępowania wyjaśniającego, a uzupełnienie ich na rozprawie powodowałoby znaczne trudności, komplet orzekający wydaje postanowienie o uzupełnieniu tego postępowania, wskazując, w jakim kierunku powinno ono być uzupełnione.

§ 38. Na rozprawie rzecznik dyscyplinarny, obwiniony oraz jego obrońca mogą składać wnioski i przedstawiać dowody.

§ 39. Po przeprowadzeniu postępowania dowodowego przewodniczący kompletu orzekającego udziela głosu rzecznikowi dyscyplinarnemu, obwinionemu oraz jego obrońcy.

§ 40. 1. Po zakończeniu postępowania dowodowego i wysłuchaniu osób, o których mowa w § 39, komplet orzekający przystępuje do narady. Narada jest niejawną. W pomieszczeniu, w którym odbywa się narada, pozostają jedynie członkowie kompletu orzekającego, a w razie potrzeby także protokolant.

2. Orzeczenie zapada większością głosów. Głosowanie odbywa się osobno co do winy i osobno co do kary. Członek kompletu orzekającego nie może wstrzymać się od głosowania.

§ 41. Komplet orzekający wydaje orzeczenie:

- 1) o ukaraniu,
- 2) o uniewinnieniu albo
- 3) o umorzeniu, jeżeli zachodzą okoliczności określone w § 20, lub też
- 4) o odstąpieniu od ukarania, jeżeli przewinienie pracownika jest nieznacznej wagi.

§ 42. 1. Komplet orzekający wymierza karę biorąc pod uwagę stopień winy, szkodliwość społeczną i skutki czynu, a także zachowanie się obwinionego przed popełnieniem naruszenia obowiązków pracowniczych i po jego popełnieniu.

2. Jeżeli obwiniony dopuścił się kilku naruszeń obowiązków pracowniczych, wymierza się łącznie jedną karę za wszystkie czyny.

§ 43. Orzeczenie powinno być sporządzone na piśmie i zawierać:

- 1) nazwę komisji, imiona i nazwiska członków kompletu orzekającego, rzecznika dyscyplinarnego i protokolanta oraz datę rozpoznania sprawy i wydania orzeczenia,
- 2) imię i nazwisko, adres, miejsce pracy i zajmowane stanowisko obwinionego oraz imię, nazwisko i miejsce pracy obrońcy obwinionego,
- 3) dokładne określenie zarzuczonego czynu,
- 4) rozstrzygnięcie co do winy i co do kary,
- 5) uzasadnienie,
- 6) pouczenie o terminie i trybie wniesienia odwołania,
- 7) podpisy członków kompletu orzekającego.

§ 44. 1. Orzeczenie powinno być ogłoszone bezpośrednio po naradzie.

2. W wyjątkowych wypadkach można odroczyć ogłoszenie orzeczenia na czas nie dłuższy niż 3 dni. O terminie ogłoszenia orzeczenia przewodniczący kompletu orzekającego zawiadamia strony bezpośrednio po zakończeniu narady.

3. Po ogłoszeniu orzeczenia przewodniczący kompletu orzekającego podaje ustnie zasadnicze motywy rozstrzygnięcia.

4. Orzeczenie doręcza się stronom z urzędu nie później niż w ciągu 3 dni od jego ogłoszenia.

Rozdział 6

Postępowanie odwoławcze.

§ 45. 1. Od orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji przysługuje każdej ze stron prawo wniesienia odwołania. W odwołaniu można zaskarżyć całość orzeczenia lub jego część.

2. Odwołanie wnosi się do komisji dyscyplinarnej II instancji (odwoławczej) za pośrednictwem komisji dyscyplinarnej I instancji, która wydała zaskarżone orzeczenie, w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

§ 46. Odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonego orzeczenia, określenie i zwięzłe uzasadnienie wniosków i zarzutów oraz podpis odwołującego się lub jego obrońcy.

§ 47. Wniesienie odwołania wstrzymuje wykonanie orzeczenia.

§ 48. 1. Odwołanie może być cofnięte do chwili rozpoczęcia rozprawy w postępowaniu odwoławczym. Cofnięcie odwołania pociąga za sobą uprawomocnienie się orzeczenia komisji dyscyplinarnej I instancji.

2. Komisja doręcza stronie przeciwnej odpis odwołania, po czym niezwłocznie przekazuje akta sprawy komisji dyscyplinarnej II instancji.

§ 49. 1. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej II instancji wydaje postanowienie o odmowie przyjęcia odwołania, jeżeli zostało ono wniesione po upływie terminu lub przez osobę nieuprawnioną.

2. Przewodniczący komisji dyscyplinarnej II instancji przywróci uchybiony termin na wniosek strony, która uprawdopodobni, że uchybienie terminu nastąpiło na skutek przeszkody przez nią nie zawinionej.

3. Wniosek o przywrócenie terminu strona powinna złożyć wraz z odwołaniem w terminie 7 dni od dnia ustania przeszkód w złożeniu odwołania.

4. Na postanowienie o odmowie przywrócenia terminu do złożenia odwołania przysługuje zażalenie do komisji dyscyplinarnej II instancji w terminie 7 dni od doręczenia postanowienia.

§ 50. 1. Komisja dyscyplinarna II instancji po przeprowadzeniu rozprawy utrzymuje w mocy zaskarżone orzeczenie, uchyla orzeczenie w całości lub części i wydaje nowe orzeczenie albo przekazuje sprawę komisji dyscyplinarnej I instancji do ponownego rozpoznania. Wydanie orzeczenia na niekorzyść obwinionego może nastąpić jedynie w razie wniesienia odwołania przez rzecznika dyscyplinarnego.

2. W ponownym rozpatrywaniu sprawy w komisji dyscyplinarnej I instancji nie może uczestniczyć członek

komisji, który brał udział w wydaniu uchylonego orzeczenia.

§ 51. Orzeczenie komisji dyscyplinarnej II instancji oraz orzeczenie komisji dyscyplinarnej I instancji, od którego nie wniesiono odwołania, jest prawomocne.

§ 52. W postępowaniu odwoławczym stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją dyscyplinarną I instancji.

Rozdział 7

Wznowienie postępowania.

§ 53. Wznowienie postępowania dyscyplinarnego zakończonego prawomocnym orzeczeniem może nastąpić, gdy okaże się, że orzeczenie wydane zostało na skutek fałszywego zeznania świadka, stałszowania dokumentu lub gdy po wydaniu orzeczenia wyjdą na jaw nowe fakty lub dowody, które mogłyby mieć istotny wpływ na treść orzeczenia.

§ 54. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego może złożyć ukarany, jego obrońca lub rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci ukaranego — krewny lub powinowaty w linii prostej albo rodzeństwo.

§ 55. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego należy wnieść w terminie 30 dni od dnia, w którym osoba wymieniona w § 54 dowiedziała się o przyczynie uzasadniającej wznowienie.

§ 56. 1. O wznowieniu postępowania orzeka na posiedzeniu niejawnym komisja, która wydała orzeczenie kończące postępowanie.

2. Postanowienie o wznowieniu postępowania doręcza się ukaranemu, jego obrońcy i rzecznikowi dyscyplinarnemu, a jeżeli wniosek o wznowienie postępowania złożyła inna osoba — również tej osobie.

§ 57. 1. Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania przysługuje w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia zażalenie do komisji dyscyplinarnej II instancji.

2. Na postanowienie komisji dyscyplinarnej II instancji nie przysługuje zażalenie.

§ 58. Do postępowania wznowionego stosuje się odpowiednio przepisy o postępowaniu przed komisją dyscyplinarną I instancji.

Rozdział 8

Wykonanie orzeczeń.

§ 59. 1. Prawomocne orzeczenie o ukaraniu podlega niezwłocznie wykonaniu.

2. Odpis prawomocnego orzeczenia o ukaraniu dołącza się do akt osobowych urzędnika.

3. Czynności zmierzające do wykonania orzeczenia podejmuje kierownik urzędu, w którym jest zatrudniony urzędnik.

Rozdział 9

Przepisy końcowe.

§ 60. 1. Kierownik urzędu jest obowiązany zapewnić komisji niezbędne urządzenia biurowe i kancelaryjne oraz inne materiały konieczne do pracy komisji.

2. Wydatki związane z działalnością komisji ponosi urząd, przy którym komisja działa.

§ 61. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1983 r.

Prezes Rady Ministrów: gen. armii W. Jaruzelski